KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 16.7.2008
KOM(2008) 397 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

om handlingsplanen for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og en bæredygtig industripolitik

{SEK(2008) 2110}
{SEK(2008) 2111}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

om handlingsplanen for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og en bæredygtig industripolitik

1. INDLEDNING

EU har gjort en række betydningsfulde tiltag for at nå målsætningen om vækst og beskæftigelse. Lissabonstrategien har givet betydningsfulde resultater[1]. Der er blevet skabt over seks millioner job i løbet af de seneste to år, og arbejdsløsheden er blevet mindsket betragteligt. Den europæiske industri er konkurrencedygtig på verdensplan og bidrager i stort omfang til vækst og beskæftigelse. Gennem sin industripolitik har Kommissionen løbende fastlagt de rette rammebetingelser for erhvervslivet i Europa.

Udfordringen er nu at lade bæredygtighed indgå i disse rammer. Bæredygtig udvikling sigter mod løbende forbedringer af nuværende og fremtidige generationers livskvalitet og trivsel[2]. Det er en af EU's centrale målsætninger. Globale forandringer, som sker med større og større hastighed – fra iskappernes smeltning til en større efterspørgsel efter energi og ressourcer – gør det dog sværere at nå denne målsætning.

Der er en direkte sammenhæng mellem disse udfordringer og vores livsstil. Vores produktion og forbrug bidrager til global opvarmning, forurening, materialeforbrug og udtømning af naturressourcer[3]. Virkningerne af forbruget i EU føles på verdensplan, da EU er afhængig af import af energi og naturressourcer. Desuden fremstilles en stigende andel af de varer, der forbruges i Europa, i andre dele af verden.

Behovet for, at vi bevæger os i retning af et mere bæredygtigt forbrugs- og produktionsmønster, er mere presserende end nogensinde.

Der kan iværksættes mange tiltag, der indebærer nettofordele for industrien og borgerne i Europa. Ifølge det internationale panel vedrørende klimaændring kan der opnås reduktioner, for så vidt angår 30 % af den energi, der anvendes i bygninger, og der kan således opnås økonomiske nettofordele senest i 2030. Det globale pres for at opnå mere effektiv ressourceudnyttelse og indsatsen for at øge bæredygtigheden kunne blive en vigtig kilde til innovation og et vigtigt aktiv for industriens konkurrenceevne.

I dette dokument præsenteres Kommissionens strategi for støtte til en integreret tilgang til fremme af bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og en bæredygtig industripolitik i EU og på internationalt plan. Denne strategi supplerer eksisterende politikker vedrørende energianvendelse, navnlig den energi- og klimapakke, som Kommissionen vedtog i januar 2008.

Det **centrale element i handlingsplanen** er et sæt dynamiske rammer, som skal forbedre varernes energieffektivitet og miljøvenlighed og udbrede brugen af de mest miljørigtige varer

---

1 Forslag til Fællesskabets Lissabonprogram 2008 – 2010 (KOM(2007) 804).

2 EU's fornyede strategi for bæredygtig udvikling, Rådet for Den Europæiske Union, 10917/06.

3 Environmental Impact of PROducts (EIPRO), Joint Research Centre -IPTS; National Accounting Matrix with Environmental Accounts (NAMEA), EEA. Disse undersøgelser viser, at i EU tegner føde- og drikkevarer, boliger (herunder opvarmning, vand og husholdningsapparater) og rejseaktivitet sig for mellem 70 og 80 % af den samlede miljøpåvirkning.

blandt forbrugerne. Dette omfatter fastsættelse af vidtrækkende standarder for hele det indre marked, sikring af forbedring af varernes kvalitet ved hjælp af en systematisk tilgang til brug af incitamenter og offentlige indkøb samt bedre forbrugerinformationer ved hjælp af et sæt mere sammenhængende og forenklede regler for mærkning, således at efterspørgslen kan understøtte denne politik. Denne tilgang vil vedrøre varer, som har et betydeligt potentiale for at mindske miljøpåvirkningen.

Udfordringen er at skabe en positiv udvikling: forbedring af varernes overordnede miljøvenlighed i hele deres livscyklus, fremme og stimulering af efterspørgslen efter bedre varer og produktionsteknologier og støtte til forbrugerne, som sætter dem i stand til at foretage bedre valg via en mere sammenhængende og forenklet mærkning.

Dette støttes og forstærkes yderligere gennem aktioner, der skal give en mere effektiv produktion, og hvor der også tages hensyn til de internationale aspekter.

2. ET SÆT DYNAMISKE POLITISKE RAMMER FOR KLOGERE FORBRUG OG BEDRE VARER

Der findes en række politikker, som skal forbedre varernes energieffektivitet og miljøvenlighed. Direktivet om miljøvenligt design[4] fastsætter rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter. Et antal andre retsakter vedrører specifikke aspekter af varernes livscyklus, herunder affald. De mærkningsordninger, der er fastsat i energimærkningsdirektivet[5], Energy Star-forordningen[6], miljømærkningsforordningen[7] og andre ordninger, som medlemsstaterne, detailhandlerne og andre økonomiske aktører har udviklet, giver forbrugerne oplysninger om varernes energieffektivitet og miljøvenlighed. Medlemsstaterne er i færd med at indføre incitamenter og regler for offentlige indkøb for at fremme varer af bedre kvalitet. Energy Star-forordningen pålægger også EU-institutionerne og medlemsstaternes myndigheder at købe kontorudstyr med en bestemt grad af energieffektivitet.

En række mangler medfører dog, at disse politikkers potentiale ikke udnyttes fuldt ud. De fleste retsakter vedrører kun specifikke aspekter af en vares livscyklus. I direktivet om miljøvenligt design anvendes der ganske vist et livscyklusperspektiv, men kun 31-36 % af den miljøpåvirkning, som varer udgør, skyldes miljøpåvirkningen fra energiforbrugende produkter, som på nuværende tidspunkt er omfattet af direktivet[8]. Forbrugeroplysningerne under EU's politikker har fokuseret på energieffektivitet for husholdningsapparater og kontorudstyr under energimærkningsdirektivet og Energy Star-programmet eller har kun dækket et begrænset antal varer (under miljømærket). Endelig koordineres foranstaltningerne på nationalt plan ikke.

Overordnet set er der ikke tilstrækkelig sammenhæng mellem de frivillige ordninger og lovgivningen, og potentielle synergieffekter mellem de forskellige instrumenter udnyttes ikke.

---

4 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/32/EF af 22.7.2005 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (EUT L 101 af 22.7.2005, s. 29).

5 Rådet direktiv 92/75/EØF af 22. september 1992 om angivelse af husholdningsapparaters energi- og ressourceforbrug ved hjælp af mærkning og standardiserede vareoplysninger (EFT L 297 af 13.10.1992, s. 16).

6 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 106/2008 af 15. januar 2008 om et fællesskabsprogram for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr (EUT L 39 af 13.2.2008, s. 1).

7 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1980/2000 af 17. juli 2000 om en revideret ordning for tildeling af et EF-miljømærke (EFT L 237 af 20.9.2000, s. 1).

8 Jf. arbejdsdokumentet SEK(2008) 2110. Konsekvensanalyse for omarbejdelsen af direktiv 2005/32/EF, tabel 3.

Gennemførelsen er ikke tilstrækkeligt dynamisk og fremsynet til at fremme varernes kvalitet på dette område. Forskellige nationale og regionale tilgange sender modsatrettede signaler til producenterne, og som følge heraf udnyttes det indre markeds fulde potentiale ikke.

Den nye politiske tilgang indebærer **integration** af de forskellige politiske instrumenter og en **dynamisk** indførelse af disse.

Den omfatter følgende foranstaltninger:

- Anvendelsesområdet for direktivet om miljøvenligt design af energiforbrugende produkter vil blive udvidet til at omfatte alle energirelaterede produkter. Der vil blive fastsat **mindstekrav** for varer med en betydelig miljøpåvirkning, og der vil i den forbindelse blive fokuseret på de centrale miljøaspekter. For at give markederne oplysninger om de bedste varer vil der også blive fastlagt avancerede **benchmarks** for miljøforurening. Der vil blive gennemført periodiske **revisioner** af mindstekravene og de avancerede benchmarks for at tilpasse dem til den teknologiske udvikling og at give virksomhederne et langsigtet perspektiv over de fremtidige lovgivningsmæssige rammer.
- **Produktmærkningen** under energimærkningsdirektivet og miljømærkningsforordningen vil blive videreudviklet og, efter en revision af direktivet om miljøvenligt design i 2012, suppleret i passende omfang for at give forbrugerne oplysninger om varernes energieffektivitet og/eller miljøvenlighed.
- Energieffektiviteten og miljøkriterierne under ovennævnte ordninger vil blive anvendt til at fastlægge harmoniserede bestemmelser for **offentlige indkøb** samt EU's og medlemsstaternes **incitamenter**. Dette ville løse problemerne vedrørende den nuværende fragmentering af stimuleringer og incitamenter på det indre marked.
- Der vil også blive gennemført en række andre foranstaltninger, der skal fremme **klogere forbrug**. Navnlig vil der blive gennemført foranstaltninger sammen med detailhandlerne og vareproducenterne for at gøre deres aktiviteter og forsyningskæder mere miljørigtige samt for at skabe øget bevidsthed blandt forbrugerne og få dem til at spille en mere proaktiv rolle.

En lang række miljømæssige problemer kan løses ved hjælp af denne politik. Anvendelse af denne tilgang på varer med en betydelig miljøpåvirkning kunne medføre betragtelige miljømæssige og økonomiske fordele. F.eks. ville de foreslåede foranstaltninger øge andelen af boligrenoveringer, hvor der anvendes bedre vinduer og isolering, hvilket vil sætte de enkelte husstande i stand til at mindske energiforbruget og den direkte og indirekte udledning af drivhusgasser samt at spare på varmeforbruget.

Foranstaltningerne beskrives mere udførligt i det følgende.

2.1. Direktivet om miljøvenligt design

Direktivet om miljøvenligt design fastsætter reglerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter for at sikre fri bevægelighed for disse varer på det indre marked, idet der anvendes et livscyklusperspektiv. Mens direktivet ikke direkte indfører bindende regler for specifikke varer, sætter det Kommissionen i stand til, med bistand fra et udvalg, at indføre gennemførelsesforanstaltninger for specifikke varer og deres miljøaspekter (som f.eks. energiforbrug, affaldsprodukter, vandforbrug og forlængelse af levetiden) efter en konsekvensanalyse og høring af de berørte parter.

Direktivet om miljøvenligt design finder på nuværende tidspunkt kun anvendelse på energiforbrugende produkter. Med henblik på at udvide rammerne til også at omfatte andre varer med en betydelig miljøpåvirkning vil varedækningen blive udvidet til at omfatte alle

energirelaterede varer, dog stadig med undtagelse af transportmidler, som er underlagt separate politikker og lovgivning, der skal mindske miljøpåvirkningen. Energirelaterede produkter er produkter, som påvirker energiforbruget under brug. Dette omfatter energiforbrugende produkter og andre produkter som f.eks. vinduesrammer, hvis isolerende egenskaber har betydning for den mængde energi, der er nødvendig for at opvarme og nedkøle bygninger, og vandanordninger, hvis vandforbrug har betydning for den mængde energi, der er nødvendig til opvarmning. Herved skabes en enkelt EF-ramme for fastsættelse af krav til miljørigtigt design for sådanne varer på fællesskabsplan, og der sikres effektivitet og ensartethed i lovgivningen ved hjælp af en fælles tilgang.

Gennemførelsen vil forløbe på følgende måde:

- Der vil blive udviklet gennemførelsesforanstaltninger for varer med en betydelig miljøpåvirkning, et betydeligt potentiale for forbedringer og betydelige salgsmængder under hensyntagen til gældende EF-lovgivning eller selvregulering. Hvad angår energiforbrugende produkter, som er dækket af det nuværende direktiv, vil udviklingen af gennemførelsesforanstaltninger ikke blive berørt af handlingsplanen.
- For varer, som ikke er dækket på nuværende tidspunkt, vil der blive udviklet endnu et arbejdsprogram i henhold til bestemmelserne i direktivet, når det er blevet ændret.
- Gennemførelsesforanstaltningerne indføres først efter detaljerede konsekvensanalyser og offentlige høringer og vil blive baseret på princippet om teknologineutralitet.

I forbindelse med gennemførelsesforanstaltningerne vil der blive taget hensyn til centrale miljøaspekter, der vedrører hele varens livscyklus. Der vil navnlig blive taget hensyn til varernes energi- og ressourceforbrug. Andre emner som f.eks. behovet for at mindske brugen af farlige materialer eller knappe ressourcer vil blive overvejet i nødvendigt omfang.

Gennemførelsesforanstaltningerne vil i overensstemmelse med de gældende bestemmelser i direktivet omfatte kvalitetskrav på to niveauer for de pågældende varegrupper:

- **Mindstekrav**, som den pågældende vare skal opfylde for at kunne blive bragt i omsætning på det indre marked. Så vidt muligt bør der anvendes harmoniserede EU-standarder, der ideelt set er baseret på internationale standarder, til at hjælpe producenterne med at anvende foranstaltningerne.
- Avancerede **benchmarks** for miljøvenligheden for hurtigt at gøre markedsaktørerne opmærksomme på udbuddet af varer med gode miljøegenskaber og den mulige fremtidige udvikling i mindstekravene. Fastlæggelse af benchmarks er allerede omfattet af det nuværende direktivs bestemmelser og vil blive forfulgt systematisk i fremtiden. Som hovedregel vil benchmarkene svare til det niveau for miljøvenlighed, som opnås af de bedste varer, der findes på markedet. Industriens anvendelse af disse benchmarks skal ske på **frivillig** basis.

For at sigte mod løbende forbedring af varerne vil gennemførelsesforanstaltningerne også omfatte en **dato for revision** af mindstekravene og benchmarkene på grundlag af den forventede teknologiske udvikling for den pågældende varegruppe. Dette vil sikre, at mindstekravene og benchmarkene forbliver relevante over tid, og vil give virksomhederne et langsigtet perspektiv over de fremtidige lovgivningsmæssige rammer.

Mindstekrav og avancerede benchmarks for miljøvenligheden vil blive integreret i mærkningsordningen som beskrevet nedenfor. Til dette formål kan der inden for rammerne af gennemførelsesforanstaltningerne også fastlægges mellemliggende niveauer for miljøvenlighed.

2.2. Varemærkning

Anvendelsesområdet for energimærkningsdirektivet vil i denne fase blive udvidet til at omfatte en bredere vifte af varer, herunder energiforbrugende og andre energirelaterede produkter.

Mærkningskategorierne vil blive fastsat på grundlag af resultaterne af proceduren under direktivet om miljøvenligt design.

Gennemførelsesforanstaltningerne til mærkningsdirektivet vil i nødvendigt omfang fastlægge de nærmere bestemmelser for mærket.

Mærkningen vil blive anvendt til på den ene side at markere energiforbruget/energibesparelsen i anvendelsesfasen og på den anden side andre relevante og betydningsfulde miljøparametre for produktet.

Miljømærket vil supplere forbrugeroplysningen som en **frivillig** mærkningsordning. Det vil fungere som et "kvalitetsmærke" og vise forbrugerne, hvilke varer der udmærker sig, når der tages hensyn til mange forskellige miljøkriterier og hele varens livscyklus.

Miljømærkningsforordningen vil blive revideret for at forenkle og strømline processen for opnåelse af et miljømærke og at udvide varedækningen. Kriterierne for miljømærket vil fortsat dække en bred vifte af miljøaspekter. Desuden kan kriterierne for miljømærket også blive udviklet, således at de dækker de varer, som der endnu ikke er fastlagt krav om miljøvenligt design for. Indledningsvis vil kriterierne for miljømærket for en given varegruppe blive fastsat således, at 10 % af de varer, der udbydes på markedet på det pågældende tidspunkt, lever op til dem.

Mens beslutningsprocessen under miljømærkningsforordningen vil forblive klart adskilt fra beslutningsprocessen under direktivet om miljøvenligt design og mærkningsdirektivet, vil der være tæt sammenhæng mellem gennemførelsen af de forskellige ordninger for at sikre, at data og videnskabelige oplysninger udnyttes effektivt, og at forbrugeroplysningen er ensartet. Navnlig vil processen med fastsættelse af kriterier under miljømærket give input i form af oplysninger til det analysearbejde, der gennemføres under direktivet om miljøvenligt design vedrørende fastsættelse af mindstekrav og benchmarks for miljøvenlighed, og omvendt. Når de samme varegrupper behandles, vil der også blive anvendt ensartede evalueringsmetoder og tidsplaner for revision.

2.3. Incitamenter

En række medlemsstater giver i overensstemmelse med traktaten og reglerne om statsstøtte[9] allerede incitamenter for udvikling og indkøb varer af høj kvalitet, hvad angår energieffektivitet og miljøvenlighed, og gør deres praksis for offentlige indkøb mere miljøvenlig for at fremme udbredelsen af sådanne varer. De kriterier, som disse varer skal opfylde for at være omfattet af incitamenterne eller reglerne for offentlige indkøb, kan variere betragteligt fra land til land. Dette kan medføre mangel på sammenhæng mellem incitamenterne for de pågældende varer på det indre marked. Derudover udnyttes det

[9] Navnlig EF-retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse (EFT C 82 af 1.4.2008, s. 1).

potentiale, der ligger i offentlige indkøb – som tegner sig for 16 % af EU's BNP – kun i beskedent omfang.

For at skabe mere sammenhæng og fremme udbredelsen af energieffektive og miljøvenlige varer vil mærkningsdirektivet efter en konsekvensanalyse fastlægge **harmoniserede bestemmelser** for **offentlige indkøb** og for EU's og medlemsstaternes **incitamenter** som beskrevet nedenfor.

Hvad angår **offentlige indkøb**, vil en af mærkningsklasserne i gennemførelsesforanstaltningerne til mærkningsdirektivet blive fastsat som den nedre grænse for offentlige indkøb. Denne vil blive fastsat under hensyntagen til resultatet af konsekvensanalyser for relevante varegrupper. Grænsen vil for de pågældende varegrupper i stort omfang bidrage til udnyttelse af stordriftsfordelene og fremme af innovation. Grænsen skal svare til den kvalitetsklasse, der maksimerer offentlige indkøbs muligheder for at bevæge markedet i retning af mere energieffektive og miljørigtige produkter, samtidig med at der sikres en tilstrækkelig konkurrence på markedet under hensyntagen til produkternes tilgængelighed, og at det garanteres, at byrden for de offentlige finanser overordnet set ikke bliver højere end under de nuværende regler for offentlige indkøb (når der tages hensyn til hele varens levetid).

Hvad angår **incitamenter**, vil medlemsstaterne frit kunne vælge, om og hvordan de i givet fald vil give incitamenter for at fremme udbredelsen af varer af høj kvalitet, hvad angår energieffektivitet og miljøvenlighed, samtidig med at de i nødvendigt omfang overholder fællesskabslovgivningen, navnlig reglerne om statsstøtte[10]. En af mærkningsklasserne i gennemførelsesforanstaltningerne til mærkningsdirektivet vil under hensyntagen til resultatet af en konsekvensanalyse blive fastsat som den nedre grænse for medlemsstaternes fastsættelse af incitamenter. Denne grænse vil blive fastsat på et niveau, der er højere end det niveau, som de gældende EF-miljøkrav indebærer, og vil blive anvendt på varegrupper, for hvilke der foreligger dokumentation for, at manglen på sammenhæng mellem incitamenterne kan mindske deres effektivitet. I princippet skal denne grænse svare til den grænse, der gælder for offentlige indkøb, hvilket vil øge foranstaltningernes virkning.

Da prisen er en af de vigtigste faktorer i forbindelse med købsbeslutninger, kan markedsbaserede redskaber også bidrage til, at prisen bliver rigtig, og at de miljørelaterede omkostninger internaliseres, hvorved udbredelsen af energieffektive og miljøvenlige produkter fremmes. I den forbindelse undersøger Kommissionen bl.a. muligheden for at revidere energibeskatningsrammerne. Kommissionen har desuden iværksat undersøgelser for at analysere fordele og ulemper ved eventuelle skattemæssige incitamentordninger på EU-plan. Dette vil give et grundlag for at vurdere behovet for yderligere initiativer navnlig for varer, der er omfattet af direktiverne om miljøvenligt design og mærkning eller miljømærkningsforordningen.

Disse aktioner vil blive forstærket og støttet ved hjælp af:

2.4. Ensartede oplysninger og metoder for vurdering af varerne

For at gennemføre denne politik er der behov for ensartede og pålidelige data og metoder, således at varernes overordnede miljøvenlighed og deres udbredelse på markedet kan vurderes, og udviklingen kan overvåges. Data om varer og deres miljøpåvirkning, som kræves og indsamles under forskellige ordninger, bør udveksles, hvor det er relevant. Sådanne

[10] Jf. fodnote 9.

metoder skal også være omkostningseffektive og lette at anvende for politikerne og erhvervslivet.

Brugen af europæiske harmoniserede standarder – ideelt set baseret på internationale standarder – bør så vidt muligt undersøges, hvorved der sikres bedre konkurrenceevne for erhvervslivet og et godt forhold til tredjelande og producenterne i disse lande.

2.5. Fremme af miljørigtige offentlige indkøb

Miljørigtige offentlige indkøb vil blive styrket yderligere ved hjælp af *frivillige* foranstaltninger, som i overensstemmelse med reglerne for det indre marked vil supplere de obligatoriske foranstaltninger, der er beskrevet ovenfor. Kommissionen vil give de offentlige myndigheder vejledning og redskaber, således at de kan gøre deres indkøbspraksis mere miljørigtig. Dette omfatter fastsættelse af vejledende mål med udgangspunkt i resultaterne i de lande, der klarer sig bedst, og udarbejdelse af modeller for udbudsspecifikationer, der er i overensstemmelse med reglerne for det indre marked. Det omfatter også etablering af en samarbejdsproces med medlemsstaterne for at fastlægge og vedtage fælles kriterier for miljørigtige offentlige indkøb af varer og tjenesteydelser, der skal godkendes med henblik på brug i nationale handlingsplaner, og vejledning vedrørende miljørigtige offentlige indkøb. Overvågning af målene vil blive baseret på overholdelse af disse kriterier. Frivillige fælles kriterier for miljørigtige offentlige indkøb vil blive fastsat for tjenesteydelser og de varer, for hvilke der ikke vil blive eller der endnu ikke er blevet fastsat de i afsnit 2.3 omhandlede obligatoriske grænser.

De fælles kriterier for miljørigtige offentlige indkøb vil blive baseret på benchmarkene for miljøvenlighed og relevante mærkningsordninger. De nærmere enkeltheder vedrørende disse foranstaltninger beskrives i en separat meddelelse om miljørigtige offentlige indkøb.

2.6. Samarbejde med detailhandlere og forbrugere

Detailhandlerne har gode muligheder for at fremme bæredygtigt forbrug gennem deres egen forretning, forsyningskæder og påvirkning af forbrugernes adfærd. Detailhandlere og producenter anerkender i stigende grad, at bæredygtighed giver deres virksomhed mulighed for at vokse, konkurrere og innovere. Der er dog behov for en større indsats for at mindske detailsektorens og dens forsyningskædes påvirkning af miljøet samt at fremme mere bæredygtige varer og bedre forbrugeroplysning. For at opnå dette vil andre berørte parter som f.eks. producenter samt forbrugerorganisationer og andre ikke-statslige organisationer blive inddraget.

Et forum for detailleddet er under oprettelse. Det vil fungere som udgangspunkt for:

- udpegning af de centrale områder, der kræver en indsats, og fastlæggelse af status for eksisterende initiativer
- udveksling af bedste praksis, udvidelse af eksisterende initiativers geografiske dækning og undersøgelse af muligheden for at iværksætte nye initiativer og
- rapportering om udviklingen i deres foranstaltninger på individuelt plan.

Målet er, at individuelle store detailhandlere forpligter sig til at gennemføre en række ambitiøse og konkrete foranstaltninger med klare mål, frister, resultater, der skal nås, og overvågningsindikatorer.

Disse forpligtelser er i tråd med Kommissionens opfordring til virksomhederne om at øge deres sociale ansvar som beskrevet i Kommissionens meddelelse fra 2006[11].

EU's forbrugerpolitik kan give markedsredskaber, der giver borgerne – som forbrugere – mulighed for at vælge løsninger præget af bæredygtighed og miljøvenlighed. Kommissionen vil derfor også støtte foranstaltninger, der har til formål at øge bevidstheden blandt forbrugerne og hjælpe dem med at træffe mere bevidste valg. Dette vil f.eks. blive gjort gennem udvikling af oplysnings- og undervisningsredskaber for unge[12] samt onlineundervisningsmoduler vedrørende bæredygtigt forbrug for voksne[13].

3. MERE EFFEKTIV OG MILJØVENLIG PRODUKTION

De lovgivningsmæssige rammer for produktionsprocesser er godt indarbejdet på europæisk plan. Dette omfatter regler for virksomheders miljøforurening (direktivet om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening)[14] og ordningen for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet[15]. Der er dog behov for at sætte yderligere skub i ressourceeffektive og økoinnovative produktionsprocesser, at mindske afhængigheden af råmaterialer og at fremme optimal ressourceudnyttelse og genanvendelse.

I denne handlingsplan foreslås en række integrerede foranstaltninger, som skal skabe synergieffekter med og supplere politikken for klogt forbrug og bedre varer, der er beskrevet i foregående afsnit, gennem *udvidelse, forstærkning og fremskyndelse af virkningerne af politikken*.

Foranstaltningerne vil have fokus på følgende tre områder:

3.1. Fremme af ressourceeffektivitet

Ressourceeffektivitet bidrager til målet om at skabe mere værdi, samtidig med at der anvendes færre ressourcer. I EU er ressourceproduktiviteten (målt som BNP pr. forbrugt ressourceenhed, EUR/kg) over de sidste ti år steget med 2,2 % om året målt i faste priser. Dette betyder, at EU har været i stand til at stabilisere ressourceforbruget i en voksende økonomi, hvilket i stort omfang skyldes effektivitetsforbedringer i produktionen samt den øgede betydning af tjenesteydelser for økonomien. Forbedringerne af ressourceproduktiviteten bør fortsætte med mindst samme hastighed som dette EU-gennemsnit.

Der vil blive udviklet yderligere redskaber til overvågning, benchmarking og fremme af ressourceeffektivitet under hensyntagen til livscyklusperspektivet og handelssektoren. Emnet detaljerede materialebaserede analyser og mål vil blive behandlet senere under hensyntagen til miljøpåvirkningen og adgang til naturressourcer.

3.2. Støtte til økoinnovation

Innovation inden for miljøvenlige varer og tjenesteydelser er af central betydning for en vellykket gennemførelse af denne plan og spiller en central rolle for innovationspolitikken. En af de indikatorer, der kan anvendes til måling af innovationens omfang, er antallet af patenter

---

11 At gøre Europa til et ekspertisecenter for virksomhedernes sociale ansvar (KOM(2006) 136).

12 Ved hjælp af EUROPA Diary.

13 Som en del af EU's internetbaserede redskab til forbrugeroplysning, DOLCETTA.

14 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (KOM(2007) 844 af 21.12.2007).

15 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF af 13. oktober 2003 om en ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet (EUT L 275 af 25.10.2003, s. 32).

inden for et bestemt område. Ifølge OECD stiger antallet af patenter inden for økoinnovation i EU, og de medlemsstater, der har de bedste resultater, har givet 3,5 patenter om året pr. mia. i BNP.

Der vil blive udviklet redskaber til overvågning, benchmarking og fremme af økoinnovation og udbredelse heraf i EU som en del af en bredere EU-politik for forskning og innovation og instrumenterne herunder.

Der vil blive fastlagt en EU-kontrolordning for miljøteknologi for at få en pålidelig uafhængig tredjeparts kontrol af nye teknologiers miljøvenlighed og potentielle miljøpåvirkning. Der vil være tale om en frivillig, delvist selvfinansieret ordning, der er baseret på et sæt lovgivningsmæssige rammer. Den vil bidrage til at skabe tillid til nye teknologier, der dukker op på markedet.

3.3. Forbedring af erhvervslivets muligheder for at skabe resultater på miljøområdet

Revision af EMAS-forordningen

Fællesskabsordningen for miljøledelse og miljørevision, EMAS[16], hjælper virksomhederne med at optimere deres produktionsprocesser, hvorved miljøpåvirkningen mindskes og ressourcerne udnyttes mere effektivt. EMAS fungerer som en frivillig ordning for miljøledelse og miljørevision.

For fuldt ud at udnytte dens potentiale for at forbedre produktionsprocessernes ressourceeffektivitet vil ordningen blive underkastet en omfattende revision med henblik på at øge virksomhedernes deltagelse og mindske den administrative byrde og omkostningerne for SMV'erne.

Udvikling af industripolitiske initiativer for miljørelaterede industrier

Miljørelaterede industrier[17] bidrager til at forbedre økonomiens energieffektivitet og miljøvenlighed.

For at fremme miljørelaterede industriers konkurrenceevne og udbredelsen af disse industriers varer og tjenesteydelser i traditionelle industrier vil der blive udviklet initiativer for miljørelaterede industrier. Disse initiativer indgår i gennemførelsen af Europa-Kommissionens industripolitik[18]. Der vil derfor blive gennemført en omfattende screening af lovgivningsmæssige hindringer og markedsfejl, der begrænser de miljørelaterede industriers konkurrenceevne og udbredelsen af miljøvenlig praksis i økonomiens andre sektorer. Emner som f.eks. det indre marked og bedre lovgivning, standardisering og adgang til finansiering vil blive behandlet. Informations- og kommunikationsteknologiernes potentiale for at frembringe bæredygtige løsninger vil blive undersøgt[19]. Opmærksomheden vil navnlig blive rettet mod prioriterede områder, der er blevet udpeget under lead market-initiativet.

---

16 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 af 19. marts 2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) (EFT L 114 af 24.4.2001, s. 1).

17 Miljørelaterede industrier er "aktiviteter, der fremstiller produkter og leverer tjenesteydelser, hvis formål er at måle, forhindre, begrænse, minimere eller afhjælpe miljøskader på vand, luft og jord samt problemer i forbindelse med affald, støj og økosystemer" (Eurostat/OECD (1999)). Dette omfatter industrier som affalds- og spildevandshåndtering, vedvarende energikilder, miljørådgivning, luftforurening og –kontrol, miljøvenlig bygge- og anlægsvirksomhed osv.

18 Gennemførelse af Fællesskabets Lissabon-program: Politiske rammer til styrkelse af fremstillingsindustrien i EU - mod en mere integreret industripolitisk strategi (KOM(2005) 474).

19 Øget energieffektivitet ved hjælp af informations- og kommunikationsteknologi (KOM(2008) 241).

Hjælp til SMV'erne

Mangel på information, utilstrækkelig ekspertise og begrænsede finansielle og menneskelige ressourcer gør det vanskeligt for SMV'erne at udnytte de forretningsmuligheder, som fornuftig miljøledelse giver, fuldt ud.

Mellem 2005 og 2007 indførte Kommissionen en række politiske foranstaltninger til støtte for de europæiske SMV'er, herunder forbedring af deres miljøvenlighed[20]. Yderligere foranstaltninger blev behandlet i meddelelsen om en "Small Business Act" for Europa[21]. Navnlig vil Enterprise Europe Network bidrage til at øge bevidstheden og sprede knowhow og ekspertise, der er opnået gennem andre EU-programmer og –initiativer vedrørende miljø og energi.

4. MARKEDER FOR BÆREDYGTIGE PRODUKTER PÅ VERDENSPLAN

Ud over de centrale aktionslinjer, der er nævnt ovenfor, vil der blive gennemført aktiviteter på verdensplan. Disse vil bygge på eksisterende initiativer som f.eks. temastrategien for bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne, verdensfonden for energieffektivitet og vedvarende energi og forordningen om retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet. Ud over disse foranstaltninger vil Kommissionen forpligte sig til at:

- Fremme sektorinitiativer i forbindelse med internationale klimaforhandlinger som et element i og et supplement til en omfattende aftale om klimaændringer for tiden efter 2012. Regeringerne og industrierne er begyndt at udvikle sektorinitiativer og at forpligte sig på grundlag af specifikke krav til emissioner eller benchmarks for energieffektivitet. Dette vil sætte udviklingslande i stand til at træffe foranstaltninger i specifikke sektorer, hvilket kunne mindske væksten i emissionerne, således at sektoremissionerne vil afvige betragteligt fra de forskellige sektorers referenceemission. Det vil også hjælpe industrien med at begrænse emissionerne og eventuelt behandle problemerne vedrørende CO2-lækage. Kommissionen vil støtte udviklingen af sådanne initiativer inden for rammerne af fremtidige internationale forhandlinger om klimaændringer. Aktiviteterne vil omfatte kapacitetsopbygning i centrale vækstøkonomier og indkredsning af de centrale elementer, som er nødvendige for at integrere sektorinitiativer i FN's klimaramme for tiden efter 2012.
- Fremme god praksis på internationalt plan. Politikker for bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion vil blive fremmet som en del af FN's 10-årige ramme for programmer for bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion (Marrakeshprocessen). Yderligere tiltag vil styrke partnerskaber, f.eks. partnerskabet mellem EU og Asien (Switch-programmet), og støtte internationale rundbordskonferencer og paneler. Desuden besluttede G8-landene samt Kina, Indien og Sydkorea den 7. juni 2008 på Europa-Kommissionens initiativ at samarbejde om at etablere det internationale partnerskab for samarbejde om energieffektivitet.
- Fremme den internationale handel med miljøvenlige varer og tjenesteydelser. Liberalisering af handelen med miljøvenlige varer og tjenesteydelser kan bidrage til at udbrede grøn teknologi og således støtte tilpasningen til en kulstoffattig økonomi, samtidig med at der bygges videre på og foretages videreudvikling af den europæiske konkurrenceevne i miljøsektorerne. EU fortsætter sin indsats for at liberalisere handelen med miljøvenlige varer og tjenesteydelser inden for rammerne af WTO-forhandlingerne

---

[20] Små, miljøbevidste og konkurrencedygtige. Et program, der skal hjælpe små og mellemstore virksomheder med at overholde miljølovgivningen (KOM(2007) 379).

[21] "Tænk småt først" - En "Small Business Act" for Europa (KOM(2008) 394).

under Doha-udviklingsdagsordenen og bilaterale handelsforhandlinger. Dette bør om muligt ske på grundlag af internationale standarder. Inden for rammerne af direktivet om miljøvenligt design vil der blive udviklet miljø- og energieffektivitetsstandarder for en række varer. Dette kan bane vej for vedtagelse af internationale standarder og bidrage til at skabe eksportmarkeder for førende europæiske virksomheder. Handelspolitikken og industridialogen bør bidrage til denne proces.

5. KONKLUSIONER OG KØREPLAN

I denne meddelelse beskrives en integreret pakke af foranstaltninger, der skal give mere bæredygtigt forbrug og mere bæredygtig produktion, samtidig med at den europæiske økonomis konkurrenceevne forbedres. Den tager udgangspunkt i en række EU-politikker. Navnlig i den fornyede strategi for bæredygtig udvikling blev bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion udpeget som en af de største udfordringer for Europa. Fællesskabets Lissabonprogram for 2008-2010 omfatter fremme af en industripolitik, der er rettet mod mere bæredygtigt forbrug og mere bæredygtig produktion, som et af de vigtigste elementer.

Følgende dokumenter ledsager denne handlingsplan:

- Forslag til udvidelse af direktivet om miljøvenligt design.
- Forslag til revision af miljømærkningsforordningen.
- Forslag til revision af EMAS-forordningen.
- Meddelelse om miljørigtige offentlige indkøb.

Om kort tid følger:

- Forslag til revision af energimærkningsdirektivet.
- Forslag til en forordning om en kontrolordning for miljøteknologi.
- De resterende foranstaltninger vil blive gennemført i 2008/2009: fremme af ressourceeffektivitet, fremme af økoinnovation, udvikling af industripolitiske initiativer for miljørelaterede industrier, sektorinitiativer, fremme af god praksis på internationalt plan og fremme af den internationale handel med miljøvenlige varer og tjenesteydelser.

Europa-Kommissionen vil overvåge udviklingen og aflægge beretning om gennemførelsen af handlingsplanen i 2012. Ved denne lejlighed vil Kommissionen især analysere, om der er behov for yderligere tiltag for at forbedre varernes energieffektivitet og miljøvenlighed, navnlig gennem udvidelse af anvendelsesområdet for direktiverne om miljøvenligt design og mærkning, således at de dækker produkter, der ikke er energirelaterede.